

# KÖSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi és közgazdasági hetilap.

Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez jutóznak.

Előfizetési pénzek és reklámok Rónai Frigyes kiadó címére küldendők.

Előfizetési ár:

Egész évre 8 korona, félévre 4 korona  
negyedévre 2 korona, egyes szám ára 30 fillér.

Nyiltár ora 40 fillér.

Hirdetés nagyság szerint.

XXX. évfolyam.

Felelős szerkesztő:  
JAMBRIUS LAJOS.

34. szám.

## A városok közlelmzésének problémája.

A lolytonosan és szünet nélkül tartó nagy drágaság felett panaszkodik ma mindenki szeles e hazában. Nincs társadalmi osztály, mely ne érezné, hogy a pénz vásárló ereje megkisebbedett, s az elviselhetetlen drágaság valósággal a legsúlyosabb válság elé állította mindazokat a társadalmi osztályokat, kik munkabérükből vagy megszabott fizetésükből élnek. Az élelmiszerek ára a legutolsó évtizedben oly hihetetlen mérvben drágult meg, hogy a szerényebb jövedelemmel bíró népesség elsőrendű és az élete fentartásához elkerülhetetlenül szükséges élelmiszereket sem képes megszerezni. Az ország dolgozó népessége — Magyarországon, a fejlett kulturországok tőszomszédságában életigényeinek visszafejlesztésére van kénytelenítve. Közvetlen tapasztalatokból állapítható meg, hogy a nép táplálkozása folytonosan rosszabbodik és szűkebb körre szorul. A statisztika megdöbbentő képet tár elénk a huszfogyasztás növekedő csökkenéséről és az alkoholfogyasztás progressivításáról. Az élelmiszerválság akut kérdés ma már s különösen a városokban érezhető, hogy nincs elegendő élelmiszer, melyből a népesség igényeihez képest megélhetne. Némely élelmicikk ára oly magasra emelkedett, hogy megvásárlása lehetetlen, s nagyon gyakran megtörténik, hogy a meg nem vásárolható élelmicikk a fényes üzletek kirakat ablakai mögött rothad el. Ha igaz az, hogy egy földművelő országban, amilyen Magyarország, a társadalom életének, az ország gazdasági erejének határait azon élelmiszer mennyiség szabja ki, melyet a lakosságnak elfogyasztani módjában

van, akkor megállapítható, hogy az ország gazdasági ereje csökkenőben van. Mert nélkülöző nép és gazdasági haladás: egymást kizáró fogalmak, ahol a nép jóléte emelkedik, ott több élelmiszer fogy el az országban. Ott, hol a nép tömege mindegyre nagyobb hiányt szenved a legszükségesebb tápszerekben, ott nem lehet gazdasági haladásról beszélni. Felesleges bizonyítgatni, hogy minél jobban szaporodik és kényszerítőbb erővel lép föl az a szükségesség, hogy a népesség életigényeit visszafejlessze annál súlyosabb és nagyobb az a veszedelem, mely ebből az országra háramlik.

Az életfeltételek nagymérvű megrosszabbodását leginkább a városok lakossága érzi meg. A városok lakossága abból az élelmiszer fölöslegről él, melyet a földmives nélkülöz. vagy a melynek elfogyasztását magától megvonni kénytelen. Tudjuk nagyon jól, hogy ma már a földműves és a mezőgazdasági munkás is általában nélkülözi a legszükségesebb élelmiszereket. Hitványul él. Vannak vidékek, hol egész éven keresztül csak 3—4-szer jut hústáplálékhoz, nagy ünnepeken. A városok lakosságának huszfogyasztása évről-évre kevesbedik. Pedig a városi lakosságnak az életerőket rohamosan fogyasztó foglalkozásánál fogva jobb táplálkozásra volna szüksége. S érdekes jelenség hogy akkor, midőn az egész országban, kivéve a haza tulajdonosait, minden társadalmi osztály életigényei megszorítására kénytelen, folytonosan emelkedőben van az élelmiszer kivétel. A hivatalos körök letagadják, hogy az országban depekoriáció állott be, s a növekedő élelmiszer kivétel a gazdasági haladás számlájára írják, holott a hivatalos statisztikából magából állapítható meg, hogy dacára az agrárius uralomnak, a mező-

gazdasági termelés már évek óta hanyatló irányzatot mutat. Csak az 1908. évről 1909. évre 208,613 darab szarvasmarhával 568,423 sertéssel és 516,177 juhkal fogyott meg az ország állatállománya. Pusztuló állatállomány, növekedő élelmiszer kivétel, nélkülöző lakosság, — lehet-e itt azt állítani, hogy az ország gazdasági élete a haladás jegyében áll? S mivel kétségtelen, hogy ipar, kereskedelem csak azon az élelmiszer fölöslegesen épülhet föl, melyet a földmives el nem fogyaszt, s elsősorban az képezheti az ipar létalapját, ha elegendő táplálékkészlet áll az ezzel foglalkozók rendelkezésére, az élelmiszer probléma így válik az ipar és kereskedelem problémájává. Az ipari fejlődés kezdetén álló államokban, hol az iparfejlődésnek annyira nagy nehézségei vannak, az iparfejlődés nélkülözhetetlen feltétele, hogy bőséges, elegendő és olcsó élelmiszer álljon az ipari munkások rendelkezésére. Bőséges olcsó élelmiszer a termelő erőket fokozza, s a mánkaerő ára is sohasem annak penzzel megfizetett nagysága, hanem a munkás munkaereje fentartására szükséges szükségleti cikkeknek árához igazodik.

Az elviselhetetlen, megrosszabbodott közlelmzési viszonyok megjavítását a közönség a városokban a hatóságtól várja. A laikus fogyasztó közönség nem keresi az általános drágaságot előidéző okok eredetét, s sajnos nem is kíváncsi azokra. A husdrágasáért rendszerint a meszarosokat okolja, az analfabéták, a mélyebb és komolyabb gondolkodásra képtelen emberek pedig minden drágaságot a munkásmozgalmaknak és a szocializmusnak tulajdonítanak. És tajtékzó s tehetetlen dühmel szüdják a munkásmozgalmakat s a szocializmust, rövid ésszel így okoskodván: ha a munkás munka-

## Tárca.

### Flóra leány marad.

Írta: Ady Endre.

A Szajna megbicsaklotta magát: szöke hullámai új szenzációk után sikoltoztak. A Szajna nem bár bár folyó s utálja a filiszterséget. Partjain kik élnek, esondések és banálisak nem maradhatnak. Miért tőrje a Szajna, hogy állandóan bizonyos valakiké legyen a szerencse? Es miért is tőrje a Szajna, hogy Flóra hercegnő férjet válasszon s gyermekszülések közben meggyagosodjék? Parist új lázban és mozgalásban akarta látni a Szajna. Egy nem szép napon lebukott a trónjáról az epigon Napoleon. Eggett, robbant és üvöltött a világ ezidőben. Flóra hercegnő ez a vihar kikergette egy gyönyörű és sugaras karámból. Sohasem fog ilyen nagy életet látni már többé az Elysée. Utolsó bábgyadt, de csapongó vágyai röpködtek itt a szibari-ta-életnek. A dának még egyszer utoljára kiillatoztak nemuk minden édes és beteg illatát. Erkezése előtt piszkos demokráziának hóféhér kesztyüket húznak magukra a lelkek. A férfiak trubaduri köpenyben járultak a holgyek elé kézesókra. Puhaságot és bizan-ezi bujaságot hirdettek a maguk eszközeivel minden-fajta művészek.

Csak Flóra hercegnő nem tudott ragyogni e ragyogó világban. Makacs ajkait összeszorította s az első halleluját akkor engedte kirebenni rajtuk, mikor a nagy omlás bekövetkezett.

Szomjazó szerencsétlen nimfaként ledérkezett kényszerű ledérséggel Napoleon és Eugenia körül. Pogányul sugaras érzései elfordították őt az udvar-

férfiától. Csak nevének és millióinak súlya alatt hajlott meg a várakozott.

Szabadulás jeleit akarta kiolvasni még a téli éjszakák esillagaiból is. Megkeményedését áhitotta ez elpuhult világnak s egy újféle férfiú megérkezését.

Untatták őt a finom arisztokrata irók. A lágy, gyöngye és tobzódó lelkü piktorok. A galáns és nagy-szajú katonák. A ravasz és hülye diplomataik. Az Erő korának nagy érkezéséről álmódott. Szerdán után úgy kacagott, mint egy szabadon boesátott gerle.

Szűzen, árván és magányosan hagyva el őt éppen ekkor harminezadik esztendő Csak szépségben növekedett, finomodott, nagybodott Flóra. Aztán szűzen neküindult a vénülésnek.

A szajna mesterkedései sikerültek s Páris elváltozott. Mehetett, röpködhetett el innen régi vágyai szerint Flóra hercegnő. Saját jactján, ha így akarta s egyszerű elbolyongással, ha erre telt kedve.

Flóra hercegnő ment, vonult az Idő elé, mely új férfiakat hoz. Differenciálódott, új, különös lelkével s finomodott testével megérezte, hogy új erkölcsök s új szépségek korszaka van érkezében. Gyakran nyitotta s meresztette néki az ismeretlenségnek nagy ibolyakék szeméit Flóra. Hátha ki tudná nézi belőle a férfiút, ki jön, jön, okvetlenül jön s kinek rendeltetése a Flóra leányságának véget vetni. Millióval egyelőre nekivágott a világnak Flóra hercegnő. Páris még most vetette a Jövendő nagyságát. Itt még születetett meg Flóra vőlegénye. A vőlegény, ki nem lesz empire-ember, de erős, büszke és egész. Méltó olyan nagy szomjuhozta az igazi új férfiút.

A Szajna partján pedig, míg készült a véres, szomorú nászgyón fogant Jövendő, Flóra hercegnő finom fehér arca harctere lett egy bús utkozotnek. Az álmok, emlékek, évek, vágyak, haom ráncok mögé

kezdtek sáncolni magukat, hogy innen ostromlják meg Flóra hercegnő szépségét.

Flóra nyugtalankodott, de arcának göggyével esillapította le magában a nyugtalanságot. Elmondta hangosan, keményen, százszor tükre előtt, mely még mindig gyönyörűeket beszélt, ha Flóra az ő testvéréről kérdezősködött:

— Egész szépséges leányságomnak meg kell maradnia az én vőlegényem számára. Olyan diadal-mat akarok aratni, amelyet még nem aratott szűz asszony. Egy korszakból, melynek a férfiai nekem nem kellettek, áthoztam testemet és lelkemet egy másik korszak számára. A Tuillériákon meg szabad látszaniok az éveknek. En egész szépségemmel és leányságommal megyek, megyek az én vőlegényem elé, ki egy új korszakból jön elém.

Már-már Párisba is ellátogatott néha Flóra. Nem járt ott merengve és sirva, mint a császár felesége. Az új világ lombosodását vélte látni mindenütt. Azok, akik a Flóra ifjuságának valamikor nézői voltak, komoran, elzárkózva, vénülve éltek. Siratták a régi világots átkozták a tiszteletlen újat. Csak Flóra hercegnőnek adatott meg Napoleon udvarából, hogy boldogságot várjon. Hogy titkára várjon egy új férfiú szerelmének.

Es egy napon csakugyan megérkezett a Flóra vőlegénye. A Riviran látta őt meg Flóra először s azontul látni akarta mindig.

Pedig ekkor már a Flóra felséges arcán eldőlt a nagy harc. A szépséget legyőzték a szövetkezett hadak. De Flóra mégis ujjongott, mert fiatal volt a szives hangosan udvözölte a reggelt:

— Meg fogom uzenni a vőlegényemnek, hogy jöhet már. Nagyon sokáig vártam, mert negyven évvel hamarabb születtem. Jujjon már, jujjon már,



bére emelkedik, a munkaadó a fogyasztón veszi meg a többletet. De soha még nem jöttek arra a gondolatra, megfordítani a tételt, s megállapítani, hogy a munkások azért csikarnak ki több munkabért hogy a munkaadóra hárítsák át az élelmiszerek drágaságtöbbletét, és nem tudják, hogy mindig megelőzte a drágaság a munkások béremelési törekvéseit.

Az általános drágaságnak egész más eredője és okai vannak, mint a munkásmozgalmak. Olyan okai, melyeken lokális politikával nehéz segíteni. Ezek között az okok között a legelső, hogy az ország élelmiszer termelési kapacitása elmarad a lakosság szaporodása mögött. A legutolsó negyven esztendő alatt nagy emberfőnövelés keletkezett, melynek számára nincs munka és nem terem aránylag a jelenlegi birtokelosztási viszonyok között elegendő élelmiszer. A népesség szaporodott, de a mezőgazdaság technikája semmiben sem változott. Az óriási latifundiumok és papi birtokok ott terpeszkednek a falu fölött, de tulajdonosaik részben tökehiány, részben tudás, előrelátás és agrártechnikai ismeretekben szegénységük folytán, másrészt pedig azért, mert ők a birtokoknak csak ideiglenes haszonélvezői, nem térnek át a földművelés szervezeteinek megváltoztatására. Nem egy földbirtokon valószínűségi rablógazdálkodás folyik s mivel a latifundiumok és papi birtokok földjára haszonélvezők számára az államhatalom intenzív védelme következtében, — (milyen védelem például mezőgazdasági tartalékseregnek állami költségén tartása) — eléggé biztosított, nem is érzik szükségét intenzív mezőgazdasági termelési mód meghonosításának és így az élelmiszer termelési mód fokozásának. Csak a kis paraszt az, ki rá van utalva, hogy gazdálkodásának intenzitását fokozza, hogy így a reá súlyosodó terheket viselni képes legyen.

A nagy drágaságnak nem kevesebb és szintén fő oka az, hogy a gabonaárak Közép-Európában a kilencvenes évek elején erősen hanyatlottak, melyet az államhatalom kezében tartó nagybirtokosság a védvámok behozatalával ellensúlyozott. Az olcsó romániai, oroszországi és argentiniai buza nem kerülhet a piacra, mert az 1907. évi magyar autonóm vámtarifa a külföldről behozott buzára métermázsánként 7 kor 50 fillér vámot állapít meg. Ez a magas vámtétel lehetővé teszi a nagybirtokosság számára, hogy a buza és kenyérárát magas szintre tartsa. S így történik, hogy a buza-teremtő Magyarországon drágább a kenyér, mint bárhol egész Európában.

Az önző, lelketlen és kegyetlen agrár feudális érdekcsoportnak gondja volt arra is hogy az állati eredetű tápszereket megdrágítsa. Az ország pusztuló állatállományával szemben rá vagyunk utalva a mezőgazdasági államok állatimportjára. Amde ma a magyar határ körül van zárva és sehonnan egy darab élő állat be nem hozható. Mindaddig míg szabad volt az élő állatbehozatal Szerbiából, türhetők voltak a közlekedési viszonyok. Ismeretesek a lefolyt vámháború eseményei, melyek

odáig vezettek, hogy majdnem háborúra került a sor Szerbiával csak azért, hogy a haza tulajdonosai drágábban varhassák nyakába állataikat a fogyasztóknak.

Eppen azért a városok közlekedésére nézve nagy jelentőséggel bír a Romániával megkötött és törvénybe iktatott kereskedelmi szerződés, és még fontosabb a Szerbiával már megkötött, de részletben még nyilvánosságra nem jutott szerződés.

Tudva azt, hogy Magyarországon minden pártot és kormányt, nevezessék a koalíciós, munka vagy 48-nak, a nagybirtokosság igazgat, és a papi és nagybirtokos hatalom időnként a pártokat csak más köntösbe öltözteti, a lényeg mindig marad: a latifundium uralom alatt valami nagyszabású dolgot nem igen remélhetünk a kormánytól a kereskedelmi szerződések megkötésénél a fogyasztók javára. A Romániával megkötött kereskedelmi szerződések tényleg egyáltalában nem alkalmasak arra, hogy megállítsák a drágaság utját. A romániai kereskedelmi szerződéseket még a koalíciós kormány kötötte meg, s ezekben az a jog van biztosítva Romániának, hogy bizonyos kontingentált mennyiségű leölt állat húsát szállíthassa Magyarországra. Megállapították, hogy 1910-ben 12 ezer darab, 1911-ben 15 ezer darab, 1912-ben 20 ezer darab, 1913-ban 22 ezer darab, 1914-ben 25 ezer darab, 1915-ben, 1916-ban és 1917-ben pedig évenként 55—55 ezer darab leölt szarvasmarhát szabad behozni. A leölt sertés importot így kontingentálták: 1910-ben 55 ezer darabot, 1911-ben 60 ezer darabot, 1912-ben 70 ezer darabot, 1913-ban és 1914-ben évenként 90 ezer darabot, 1915-ben, 1916-ban és 1917-ben pedig évenként 120 ezer darabot. Juhot évenként legföljebb százhuszezer darabot szabad szintén levágott állapotban behozni. A romániai huszbehozatalra vonatkozó egyezmény azonban a huszdrágaságon egyáltalában nem fog segíteni. Először is az a jog, hogy Románia leölt állapotban levő állat húsát hozhatja be, csak fiktiiv jog, mert Romániának számbavehető exportképes állatállománya nincsen. A leölt állat hús eladási kényszerhez van kötve és így nagy mennyiségben kockázat nélkül nem hozható a piacra. Számbaveve még a szállítási feltételek és körülmények kedvezőtlenességét, nagyon valószínű, hogy Románia nem élhet a szerződésekben biztosított huszbehozatali jogával és így a romániai huszbehozatalnak aligha lesz árszabályozó hatása a magyar piacon. Ez a szerződés egyszerű porhintés a fogyasztó közönség szemébe és ismét csak igazolja az agrár uralom mindenhatóságát.

## Hírek.

**Herceg Esterházi Miklósné, mint lapunk zártakor értesülünk, Kismartonban hirtelen elhunyt.**

**A Király születés napja.** Folyó évi augusztus 18-án érte meg születésének nyolcvanadik évfordulóját első Ferenc József, kegyelmes császáruk és királyunk. Ha figyelembe vesszük azt, hogy milyen ritka a földi

jöjjön. A Szajna pedig fogadjon bennünket vidám zúgással. Mi szerelmünket elvisszük Párisba. Valamikor pedig a nagy szerelmek közé írják föl az én nevemet. Élt egy büszke, szűz asszony, ki nem akarta magát férfinak adni, mert utálta a korszakot, melyben leányága kifiselt. Várt és fiatal szívvel ment negyven év múlva ifjú vőlegénye elé, kit már egy új világ termelt.

A férfiú apja ott volt Napoleon buktaí között. Flóra repeső örömmel tudta ezt meg. Csakugyan ez az a férfiú, ki az ő kedvére elküldetett s kire ő olyan sokáig várt.

De miért nem szól soha a Flóra vőlegénye? Flóra hercegnő éjszakákat virrasztott aggodalmakban. Leánylétke tiltakozott, hogy ő szóljon a vőlegénynek. Találkoztak pedig minden napon. Társaságokban reszkető ráncos, finom, fehér kezét sokszor adta oda a férfi kezébe a reménytel Flóra, hogy a férfi a kezét szívéhez és ajkához emeli. A férfi, ki ifjú volt, erős, okos és brutális, mosolygott kegyetlenül. Oh, más ember volt ez, mint akik régen-régen Szerdán előtt, a ragyogó, császári Párisban Flóra hercegnő keze és milliói után nyultak. Ez már a demokrácia első neveltje, ez a férfi. A rosszul nevelt, a falánk, a cinikus, kibén a még ki nem próbált szisztémák minden bűne és fogyatkozása tombolt.

Szívesen elelvődött barátaival, mikor Flóra hercegnőről beszéltek:

— Ez a vén banya alighanem szerelmes belém. Meg kell már tudnom, hogy hány milliója van. Meglátsátok, hogy ebből házaság lesz. Fiúk, akkor látogassatok el majd palotámba. Ott lesz a Monceau-park táján.

Flóra hercegnő pedig készült a mátkaságra. Legyőzte szűz asszonyi tartózkodását s szólott az ő régen várt vőlegényének. S a nizzai plátánok és pálmák alatt sétálgattak ők nemsokára szép alkonyatokon együtt. Ugy, ahogy már harminc évvel ezelőtt álmodta Flóra hercegnő. A férfi gonoszkodva térdelt estéknél menyasszony lábai előtt. Miért ne, gondolta a legfrissebb férfitípus durva létszeretével akár Eugénia császárnőt is elvennem. Pénzzel vidáman lehet élni s voltaképpen így kell a császárságnak emléket is elbuktatni. Ezek a vén mumiák nem is eslekedhetnek okosabban, mint így.

Már az esküvő napja előtt voltak s másnap utaztak volna Párisba. Gyötrelmekkel borult az este Flóra hercegnő pavillonjára. Osz hajába virágokat tűzött Flóra s pirulva lépett el hálószobájába előtt, hova már holnap férfinak szabad belépni. Jön a vőlegény reggel s ő asszony lesz. Am egyszerű leányága iszonyu lázadásban kelt ki. Nem, nem, nem. Hátha nem is ő a vőlegény? Hátha nem lesz olyan jó a eskő, mint amilyennek kinnal, gyönyörrel negyven évig álmodta?

Flóra hercegnő hajnalig virrasztott. Sirt s kiépte fehér hajából az illatos virágokat. Nem szabad tennie. Az ő átkozott s meg séggt tisztaságával nem szabad kísérletezni. Ez szentöse és esodája a természetnek. Meghámulta egykor a császári Páris. Nem, vem adja oda senkinek. Es reggel szökött Flóra hercegnő. Aztán ment messze, utazott. Vitte s mentette az ő leányágát. Talán egy újabb kor számára mely érdemes lesz reá, s mely nem is fogja sejtteni, hogy egy nagy empire dáma örökös vágyak között leányágával tért meg őseihez.

emberek közt az olyan, a kinek megadatott ilyen nagy kort elérni, ha figyelembe vesszük, hogy még ritkábbak azok a megkoronázott fők, a kiknek megadatott, mint a mi császári és királyi apostoli Felségünknek, hogy e nagy életkornak évfordulóját teljes testi és lelki egészségben érje meg, úgy érthetővé válik, hogy a mint az évek hosszú sorának, úgy e nap ünneplésének is megvan a maga különös jelentősége, nemcsak a mi igen kegyes Felségünk szempontjából, hanem az összes népek szempontjából, a melyek az ő atyai jogának alattvalói. Szabadunk történetében emez emlékeztető nap teljes jelentőségét és ennélfogva azt az örömet, a mely ő Felsége összes alattvalóinak lelkét áthatja azért, hogy a hatalmak Istene méltónak tartotta ez évforduló teljes egészségben és erőben való megérésére, csak az fogja megérteni, a ki számot ad magának ama nehéz és fáradságos feladatról, a mely egy megkoronázott államfő vállaira nehezedik. A ki számot ad magának arról, hogy apostoli királyi uralkodói nehéz terhét hatvankét év óta viseli nemcsak kiváló gondnal, mély okossággal és ritka belátással, hanem igazságérzettel és valódi szeretettel, dicsőséges koronájának összes nemzetei javára és boldogulására. Városunk lobogódszt öltött e nagy napon. Délelőtt 9 órakor hálaadó istentisztelet volt a Jézus szíve templomban a katonaság, a polgári hatóságok és ájtatos közönség részvételével. Délben a honvédség tisztikara diszebedet adott.

**Hivatalvizsgálat.** Szigetváry Géza kir. tanácsos, pénzügyi igazgató, a községi m. kir. adóhivatalban szerdán hivatal vizsgálatot tartott és mindent rendben talált.

— **Szabadságról vissza.** Kőszegi József rendőrkapitány négy heti szabadságát megszakítva, augusztus 24-én újból átveszi hivatalát.

**Szabadságon.** Jambrits Lajos városi h. főjegyző augusztus hó 25-én kezdi meg négyheti szabadságát.

**Házasság.** Kaposi Károly tanító, földink, e hó 16-án kötött házasságot Loibersbeck Karolinával Kőszegen.

**Házasság.** Gullner László rohonci jegyző folyó hó 16-án vezette oltárhoz Varga Mariska úrhölgyet, Varga Imre urodalmi intéző leányát.

**A hadtestparancsnokság és a laktanya.** Valahányszor a laktanya építésről volt szó, a város vezetőségének egyik főérve mindig az volt, hogy ha nem építünk laktanyát, elviszik a katonaságot. Hogy mennyire komoly volt ez az érv, misem bizonyítja jobban, mint az, hogy a napokban Kőszegen járt az ötödik hadtestparancsnokság építés vezetőségének igazgatója, Hinghofer őrnagy, hogy meggyőződést szerezzen arról, hogy valjon épül-e már a laktanya, mert hogy megépül, erről már elég határozatot kapott a parancsnokság, de az építés, még az első kapavágás is azonban mindannyiszor késett. A kiküldött építésvezető igazgató most már positívumról számolhat be a parancsnokságnak és elmondhatja, hogy a mi késik, el nem marad, mert Kőszegen épül a laktanya és úgy nem kell eldirigálni a katonaságot.

**A polgármester Pozsonyban.** Auguszt János li polgármester jcsütörtökön Pozsonyba utazott, hol a hadtestparancsnokságnál járt el a várost érdeklő katonai ügyben.

**Felsőbb tüzoltó tanfolyam Kőszegen.** Vasvármegye ültölt szövetségének elnöksége, a vármegye törvényhatóságának megbízásából e hó 19-én és 20-án a kerületi tüzrendészeti felügyelők, tüzoltóparancsnokok és tisztek részére Kőszegen rendezti felsőbb tüzoltó tanfolyamát. Az elnökség, előadói kar s mintegy 50 tanfolyam hallgató részben 18-án, részben 19-én érkeztek meg városunkba. A tanfolyam 19-én reggel 8 órakor vette kezdetét a polgári iskola tantermében és 20-án délután 6 órakor nyer befejezést a város majorban, hol gyakorlati előadást fognak tartani. A tanfolyam parancsnoka Ajkay Zoltán, a vármegyei tüzoltószövetség ügyvivő alelnöke. Előadók: Erdődy Tamás gróf tb. alelnök tüzrendészeti felügyelő, Barabás István szöv. titkár, tüzr. felügyelő, vasvári parancsnok, Horeczky Gyula szöv. II. titkár, tüzr. felügyelő, csángi parancsnok, Zrinyi József, szövetségi pénztáros, tüzr. elügyelő, Pávetits Manó, tüzr. felügyelő, körmenői parancsnok. Hallgatók: Hegedüs István, Benda László, Pálovits József, Mathias Arthur, Dávid Mihály, Kurz Sándor, Leyrer János, Müller Ede, Góczán Sándor, Gayer Samu, Koczor Frigyes, Wellisch Béla, Stelczer Adolf, Fischl Gyula, Asboth József, Sohár István, Hertelendy Miklós, Kirchnopf Mihály, Ruzsa Ferenc, Kantner Károly, Róth Kalmán és Szigethy Dénes tüzr. felügyelők. Széll Ferenc és Leitereg László parancsnokok. Papp Gyula s. tiszt. Nagy Károly, alparancsnok. Sárvári Ferenc, Gróf Erdődy Lajos és Gróf Széchenyi Rézső parancsnokok. Marton Károly, alpar. rangban s. tiszt. Wölffel Károly, alparancsnok. Singer Zsigmond s. tiszt. Réwfy László, parancsnok, Fuidt Gyula, alparancsnok. Gaál József, szak. parancsnok. Novák József, főmászó, Horváth József szak. parancsnok, ifj.



Kurz Sándor, tanító. Bandits József, szak. vezető. Horváth József, mentő. Donner Samu, tanító. Pénteken este a Struc szállóban társas vacsora volt, hol a város közönsége nevében, a távol levő polgármester helyett, Jambrits Lajos főjegyző üdvözölte és köszöntötte fel a vendégeket, kiknek nevében Ajkay Zoltán mondott köszönetet. A vacsorán, mely igen kedélyes hangulatban folyt le, számos felköszöntő hangzott el.

**Beszüntették az iparukat** Németh Jánosné szatócs üzletét, Grosinger Ferenc pékmester a péküzletét szüntette be, illetve ez utóbbit Ringhofer János pék vette bérbe.

**Uj iparosok.** A városi tanács Ringhofer Jánosnak a pékipar gyakorlására, Krötzl Mihálynak pedig cukorka, sütemények és hentesárúk elárúsítására adott iparengedélyt.

**Megbüntetett iparossegédek.** A városi tanács Konrád János cipészsegédet 4 koronára, Schek Mihály ácssegédet pedig 1 koronára büntette meg, mivel iparukat — igazolvány nélkül — önállóan üzték.

**Tanulmányozzák a villamos világításunkat.** Csorna nagyközség előljárósága Vanász községi jegyző vezetése mellett tagnap Kőszegen járt és villamvilágításunkat tanulmányozták. A város részéről Jagits Imre tanácsos kalauzolta a vendégeket és ismertette meg velük villamvilágítási szerződésünket.

**Tanítójubiléum** Pelczmann Károly alsólászlói tanító, e hó 27-én tartja 25 éves tanítói jubileumát.

**Tanítónő választás.** Szele Mariskát, Szele Károly szombathelyi cipésmester leányát 37 pályázó közül Bozsokon egyhangulag tanítónővé választották.

**A pótdadó 78% lesz.** Megirtuk mult számunkban, hogy a gazdálkodó és pénzügyi bizottság már letárgyalta Kőszeg város jövő évi költségvetését. A számvetés által előterjesztett költségvetésen a bizottság egyes módosításokat eszközölt s így sikerült a javaslatba hozott 79% pótdadót 78%-ra leszorítani, vagyis egy egész kemény százalékkal kevesebb pótdadót fizetünk 1911-ben mint az idén.

**Épül a laktanya.** Hosszu vajadás után végre megkezdődött a laktanya építése is. A földmunkálatok már folyamatban vannak. Müller Ede és Weisz Oszkár építési vállalkozók, az építési munkálatok egyrészét, a tanács hozzájárulása mellett, Laas József építő mesternek engedték át. A munkálatok a jövő héten teljes erővel megindulnak, mert ez évben tető alá kell hozni, mi, ha az idő kedvez, sikerülni is fog.

**A községi ifjúság nyári mulatsága.** Mult szombaton zajlott le a községi ifjúság nyári mulatsága, mely csakugyan beváltotta a hozzáfűzött reményeket. A hűvös est ugyan nem engedte meg, hogy a Mulató kertjében legyen megtartható a multság s így a nagyteremben tartották meg, mely 9 óra tájban már zsúfolásig megtelt mulatni vágyó közönséggel. Az est sikere csakugyan az ifjúság érdeme, kik fáradhatatlanul buzgólkodtak annak érdekében. Kivilágos-kiviradtig táncoltak. A szegény gyermekek felruházására közel 100 korona jutott.

**A város eladta a gyümölcsstermését.** Mult vasárnap adta el a város nyilvános árverés útján a város utain és terein termelt gyümölcsstermést, melyért összesen 443 K és 50 fillér folyt be.

**A vasárnapi munkaszünet felfüggesztése.** A kereskedelemügyi miniszter e hó 21-ére eső vasárnapon több iparágra a kötelező vasárnapi munkaszünetet felfüggesztette. Tegnap érkezett meg az erre vonatkozó rendelet a városi hatósághoz. A rendelet szerint vasárnap szabad reggel 6 órától 12 óráig és este 6 órától kezdve olyan iparágakat folytatni, melyek ezen időnél nagyobb időn át nem vezethetők. A rendelet különösen az ételmi cikkekkel kapcsolatos iparágakra van a közönség szempontjából befolyással.

**Rökus-bucsu Nagycsömötén.** Vasárnap, e hó 21-én van Nagycsömötén Rökus-bucsuja, melyre városunkból is számosan ki szoktak rándulni.

**Tenyészállatdíjazás Nagycsömötén.** A Nyugatmagyarországi Földmívelők Gazdasági Egyesülete, a földmívelésügyi miniszterium támogatásával, folyó évi szeptember hó 4-én Nagycsömötén tenyészállatdíjazást rendez.

**Az új százkoronások.** Az új százkoronások bankjegyek kibocsátását a bank az összes fióktintezeteknél augusztus 22-én fogja megkezdeni. A régi bankjegyek bevonatnak a forgalomból, ezek a bankok 1912. évi augusztus hó végeig szolgáltatandók át beváltás végett; a legvégső dátum 1918. évi augusztus hó 31-ike lesz, amely után a bank többé nem köteles beváltani, vagy átselelni. Az új bankjegy 163 milliméter széles és 108 milliméter magas. Színe kék, magyar és német szöveggel, csinosan kiállított és felülnő ismertető jel rajta a 100-as szám, amely a 10 - 20 és 1000 koronástól így is különbözik.

**Szilágyi és Diskant miskolci gépgyáros könyök-szerkezetű és víznyomású cég** kitűnő szőlősajtóira,

valamint a legujabb „Villám” központi bogrózó és zuzogógépre felhívjuk az olvasóink figyelmét. Kiemelendők különösen a cég által feltalált és készített „Kossuth”, „Kincsem” és „Hegyalja” borsajtók, nemkülönben a nagyüzemi sajtóláshoz készített Rákóczi „kettős kosaru” sajtók, amelyeknél a régi világfából készített sajtója nagyszerűen egyesítve van, a legujabb technika vívmányaival. A sajtók felső része acél alsórésze faszervezet. Ennélfogva a must seholsem érintkezik vasrészekkel, hanem csak a fával, ami a must színét, ízét, zamátját nem befolyásolja. A törkölyt sem kell összevagdálni, hanem kisebb darabokban is könnyen ki lehet venni. Az 1901. évi tomesvári, az 1902. évi egri és pozsonyi II. mezőgazdasági országos és az 1906. évi nagyváradi kiállításon valamint 1907. évi pécsi kiállításon a cég borsajtói elsődíjjal, aranyéremmel lettek kitüntetve. A cég izléses árjegyzékét kívánatra minden érdeklődőnek megküldi.

**Naponta friss szőlő,** valamint legfinomabb dínnye a Rohonczy-féle kertészetből Torokbeccsén.

Kapható

**Schaar József**

csemege-, bor- és fűszerkereskedőnél Kőszegen.



**Jóság,  
ár és  
súlyra**

kell a szappan összehasonlításánál és bevásárlásánál ügyelni. A világ egy szappana sem éri el a

**Schicht  
szarvas  
szappanát**

minden jó tulajdonságában, tisztaságában, mosóképességében, lágyosságában és olcsóságában.

**Közgazdaság.**

**A gazdasági munkás és cselédbiztosítás reformja.**

A Pestvármegyei Gazdasági Egyesület kezdeményezésére egymásutánban foglalnak állást a gazdasági egyesületek, így a többek között maga az Országos Magyar Gazdasági Egyesület is, a gazdasági cseléd és munkásbiztosító pénztár reformja érdekében.

Érdekes ez az állásfoglalás azért is, mert a gazdasági egyesületeket, de különösen az O. M. G. E.-ét minduntalan azzal vádolják, hogy a nagy birtok politikának szegődött szolgálatába, holott a cselédpénztár reformja érdekében napvilágra került javaslatai világosan bizonyítják, hogy az O. M. G. E. és a gazdasági egyesületek mindenkor szívükön viselik a munkások és cselédek érdekeit.

A javaslatoknak két lényeges pontja van. Az első pont szerint a gazdasági munkások és cselédek részére oly nyugdíjbiztosítást kíván létesíteni, amelybe bármily életkorú embernek megengednék a belépést s a nyugdíj, amely a tagsági évek számával növekednék 10 évi tagság után nemcsak igazolt rokkantság esetén, hanem a 65. életév betöltése után, akkor is folyóvá tétetnék, ha a nyugdíjbiztosított teljesen ép és egészséges. A nyugdíjat élvező halálakor pedig a hátramaradt családtagok 1 évi nyugdíjösszeget kapnák segély címén.

A nyugdíjbiztosításnak ez a módja nem róna nagy terhet a biztosítási díj fizetésére koteleztettekre nézve. Az évi tagsági díj 10— korona, a felvételi díj 1— korona lenne. Ezért 40 évi tagság után évi 240— korona nyugdíj járna. Rövidebb idejű tagság után pedig az említett összegnek megfelelő hányada.

A tervbe vett reform a régi állapottól, amint látszik abban különböznék, hogy a nyugdíjbiztosítást nem köti korhatárhoz és a 65. életév betöltése után a biztosított munkás, vagy cseléd részére a nyugdíj minden körülmények között folyósíttatnék. Ily módon számítani lehetne arra, hogy józan gondolkodású

földmiveseinknek és munkásainknak egész serege lépne be az áldásos intézménybe, viszont a munkaadó gazdák hűséges cselédeiket jutalmazhatnák azzal, hogy őket, bizonyos szolgálati idő elteltén után, saját költségükön iratnák be a nyugdíjat biztosító pénztár kötelékébe.

A javaslat második része szintén üdvös újítást tartalmaz, nevezetesen a mezőgazdasági munkás biztosítást hasonlónak akarja tenni az ipari munkások baleset biztosításával. Csupán abban tér el, hogy a baleset miatt elhunyt munkások családjait jövőben sem akarja csekély havi járulékokkal segélyezni, hanem úgy amint a multban egy összegben adott számatéví tőkét, 400.-koronát biztosít részükre. A javaslat szerint a táppénz 60 nap helyett itt is 70 napra lesz biztosítandó. A végleg elnyomorodottak nyugdíját pedig évi 120.-korona helyett, annak kétszeresére, évi 240.- koronára emeli.

Érdekes a javaslatokban különösen az, hogy a nagy jelentőségű reformokat úgy kívánja megvalósítani, miszerint az az érdekeltekre az iddiginél semmivel sem nagyobb terheket nem rójján, vagyis a biztosítási összegek maradnak a régié. Csupán a gazdától vár némi áldozatot, nevezetesen azt kívánja, hogy a gazdák jövőben gazdasági cselédek baleset alkalmával, a cseléd munka mulasztása címén napi 1.-koronás kárpotlást nem a baleset napjától, hanem csak a balesettől számított első két hétteltől fogják megkapni. Ily módon az apró-csapró balesetek aránylag nagy költségei jövőben nem terhelik az intézményt s az így elért megtakarítást fordíthatják súlyos balesetek fokozottabb segélyezésére.

Ez a csekély változtatás a gazdákra tehát nagy terhet nem fog róni. Viszont a javaslat megvalósulása esetén a gazdasági cseléd és munkásnép nyugdíj biztosítása egy újabb hatalmas lépéssel jutott előre a fejlődés útján. Alig lehet tehát kétségünk, hogy a reformot valamennyi gazda fogja üdvözölni, így annak megvalósulása mielőbbre várható.

206 1910. sz.

## Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a községi kir. járásbírósnak 1910. évi V. 134/1 számu végzése következtében dr. Schneller Aurél ügyvéd által képviselt Leszner M. fia cég javára 647 K 76 f. s jár. erejéig 1910. évi április hó 12-én fogatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 1580 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: lovak stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a községi kir. járásbírósnak 1910. évi V. 134/2 számu végzése folytán eddig összesen 130 kor.-ban bíróilag már megállapított költségek erejéig, Borostyánkőn leendő megtartására

**1910. évi augusztus hó 26-ik (huszonhatodik) napján délelőtt 10 óra**

határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi XL. t.-c. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kőszeg 1910. évi augusztus hó 4-én

**Kiss Kálmán,**

kir. bir. végrehajtó.

304 1910. sz.

## Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a községi kir. járásbírósnak 1909. évi V. 214 és 205. számu végzése következtében dr. Deutch Lajos és dr. Kopstein Lipót ügyvéd által képviselt Leszner Samu és Fartily Jozsef javára 1370 K 32 f. és 138 K 80 fill. s jár. erejéig 1910. évi június hó 28-an fogatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 1731 kor. becsült következő ingóságok, u. m. lovak stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a községi kir. járásbírósnak 1910-ik évi V. 202/3. számu végzése folytán fenti tőkekövetelések ennek 1910. évi április hó 1. napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 15870 K és 5590 K bíróilag már megállapított költségek erejéig, Borostyánkőn leendő megtartására

**1910. évi augusztus hó 26-ik (huszonhatodik) napjának délelőtt 10 óra**

határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi XL. t.-c. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kőszeg 1910. évi augusztus hó 8. napján.

**Kiss Kálmán,**

kir. bir. végrehajtó.



## Átköltözés miatt

az összes szép butor berendezések, szép képekkel együtt jutányos áron eladó.

**Szalber Győző**  
műasztalosnál  
Közegen. Intézet-utca.

A közkedvelt

## Anker-kenyér

elárutási árát 54 fillérben állapítottuk meg. Egyedüli elárutásával Közegen Schaar József, flúzer és csemege kereskedőt biztuk meg.

**Anker-kenyér-gyár**  
Helnrich & Fritz Mendl  
Bécs.

## Rét és szántó föld

körülbelül 20 hold terjedelemben (a Tamásföldek, Kisföldek és rendeki vám körül) szabad kézből eladó vagy bérbe adók.

Közelebbi feltételek nyerhetők  
özv. Sziklay S.-nél  
Közegen.

## Meghívó.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására adni, hogy

1910. augusztus hó 27-én azaz szombaton a tánctanfolyam befejezése alkalmával a **Mulató nagytermében** egy zártkörű

## TÁNOVIZSGÁT

összekötvé

## tánovigalommal

rendezek, melyre csakis ismerőseim, volt növendékeim és a növendékeim által meghívott vendégek vehetnek részt.

Külön meghívók nem lesznek kibocsátva.

A zenét Horvát Híza teljes zenekara szolgáltatja.

Bélelti-díj személyenként 1 K. Kezdeté este 8 órakor.

A hölgnövendékeim a közönség tiszteletére bemutatnak egy francia táncot XIV. Lajos idejéből (Menuette.) Az összes növendékeim pedig egy körmagyart.

Kitünő tisztelettel

**Rosenkranz Márton**  
és a rendezőség.

Szombathelyi Takarékpénztár  
Részvénytársaság

## közzei fiókja,

Közeg, Király-út 755. sz.  
Strucz szálloda mellett.

**Betéteket** elfogad betétkönyvekre netto 4 százalékos kamatozással és folyó számlára, a kamatozás a betételt követő napon kezdődik; betét kifizetéseket felmondás és levonás nélkül eszközöl.

**Kölcsönöket**, u. m. váltó, jelzálog-, folyószámla és zálogkölcsönöket a legelőnyösebb feltételek mellett nyújt.

**Értékpapírokat** napi árfolyamon vesz és elad.

**Szelvényeket** költségmentesen bevált.

**Örzsre** átvesz értékpapírokat és egyéb értékeket esekély díj mellett.

**Sorsolás** alá eső értékpapírok sorsolását költségmentesen ellenőrzi.

Központ:

Szombathelyi (rég) Takarékpénztár r. t.  
Szombathelyen.

Alapított 1867-ben.

Alaptőke: 1,200,000 kor.

Tartalékok: 400,000 kor.

Takarékbetétek: 14,000,000 kor.



## STOCK COGNAC MEDICINAL

szavatolt valódi borpárlat

## CAMIS & STOCK

gőzpároló telepéből

## BARCOLA.

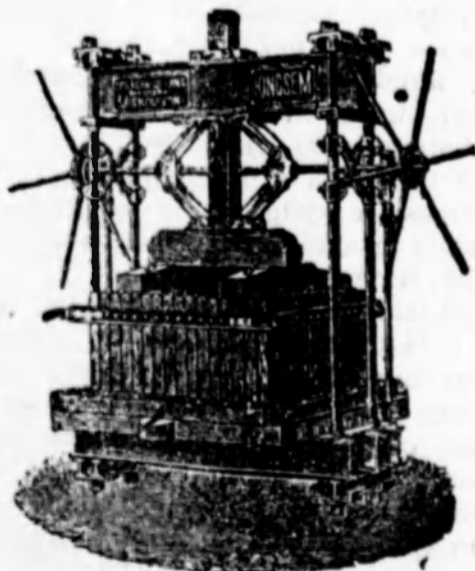
Cognac gőzfőzde állandó  
hivatalos vegyi ellenőrzés alatt.

Kapható minden jobb üzletben.



Közegen kapható Róth Sándornál.

1902. borászati kiállítás, Eger I. díj, dísz-  
oki és aranyérem. 1902. országos gazd.



kiállítás, Pozsony: I. díj, aranyérem. 1906  
Nagyvárad: I. díj, díszokl. 1901. temesvári  
kiállítás, I. díj, díszoklevél.

**Császárfürdő Budapest.** Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmasrend tulajdona. Elsőrangú kénese hevülő gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, iszapborogatások, uszodák, külön hölgyek és urak részére Török-, kő- és márványfürdők; hőleg- szénasavas- és villamosvíz-fürdők. A fürdők kitünő eredménnyel használhatók főleg csuzos bantalmaknál és idegbajok ellen. Gyógy-kúra a légzőszervek hurutos eseteiben s alltesti panaszoknál. 200 kényelmes lakosztoba. Szolid keez és jutányos árak. Gyógy- és zenedíj nincs. Prospektust ingyen és bérmentve küld. *Az Igazgatóság.*

## Őszi trágyázás.

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Valódi védjegyű

## Thomassalak

a legjobb és legolcsóbb phosphorsavas műtrágya!



Csak akkor  
ha ilyen  
van és  
ólomzár

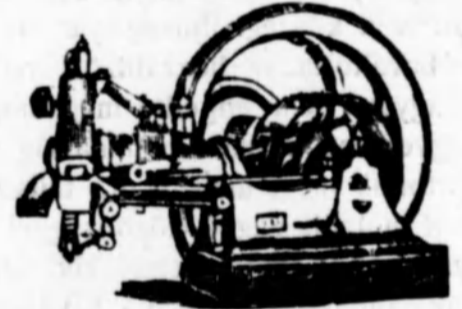
valódi  
zsákban  
eredeti  
van rajta.

Minden zsák tartalomjelzéssel van ellátva.

## Kalmár Vilmos

a Thomasphosphatfabriken, Berlin  
vezérképviselője  
Budapest, VI., Andrássy ut 49

**Drezdai Motorgyár Részv.-Társ.**  
Németország egyik legrégebb és  
legnagyobb motorgyára



Szállít szakkörökben elismert legjobb gyártmányu  
**Benzin-, Nyersolaj-, Gáz-, Petroleum-**  
**motorokat és lokomobilokat**  
— valamint **Szivógázmotorokat.** —

**MEGLEPŐ UJDONSÁG!**  
**EGYETEMES GENERATORUNKKAL**

a tényleges löerő  
óránként **1 fillérbe kerül.**  
Vezérképviselőt;

**Gellért Ignác és Társa**  
Budapest, Teréz körút 41. — Telefon 12-91  
Legmesszebbmenő jótállás! — Kedvező fizetési feltételek

Az 1907. pécsi kiállításon aranyérem és díszoklevél.

## Borsajtók

legújabb rendszerű, könyökszerkezetű „Kossuth”,  
„Kincsem”, „Hegyalja”, „Mabille”, és „Acélsorsós”,  
a magyar bortelmelők legkedveltebb borsajtói.

Legújabb rendszerű víznyomású (hidraulikus)

## kettős kosaru sajtók

nagyüzemű préseléshez.

Sajtóink főelőnye: A must sohasem érintkezik vasrészekkel. Egyszerű kezelés. Óriási erőfeszítés. A törköly egy darabban és könnyen kivethető. Egy ember által könnyen kezelhető.

Szőlőzuzók és bogozók. „VILLÁM” legújabb centri-  
fugalis bogozó- és zuzogépek.

**SZILÁGYI és DISKANT gépgyáros, MISKOLC.**

Árjegyzék ingyen.